

האם החמאס מכין את הקרקע לפשרה?

תנועת החמאס הודיעה כי שרי הארגון מפסיקים את פעילותם בתנועה באופן רשמי וכי את תפקידיהם בתנועה יירשו חברים חדשים (רגולר, הארץ, 7/4/06). דוברי הממשלה ביקשו לקרוא לממשלת הנייה "ממשלת הרש"פ" ולא "ממשלת חמאס" (רובינשטיין, הארץ, 10/4/06).

מכון ראות טוען שמהלכים והצהרות אלה עשויים להיות צעדים ראשונים באסטרטגיה שנועדה להביא לפיצול הקואליציה הבין-לאומית נגד החמאס.

מה הסוגיה?

- ישראל והקהילה הבין-לאומית הציבו שלוש דרישות בפני הפלסטינים: הכרה בישראל, אשרור ההסכמים הקיימים והפסקת האלימות.
- כדי לכפות קבלת דרישות אלה גובשה קואליציה בין-לאומית, אשר הפחיתה באופן משמעותי את הסיוע הכלכלי לרש"פ.
- אף על-פי שהחברים בקואליציה הבין-לאומית אינם מעוניינים בכך, מהלך זה עשוי להביא לעצירת רוב הפעילות הכלכלית הפלסטינית, למשבר הומניטרי או אף לקריסת הרש"פ.
- יתר על כן, כניעת החמאס בדמות קבלת דרישות ישראל או החלטה של החמאס לוותר על השלטון עלולים להביא לשחיקה משמעותית ביכולתה של הרש"פ למשול.
- ככל שיחריף המצב הכלכלי ברש"פ תתערער הקואליציה הבין-לאומית. כבר כעת ישנן סנוניות ראשונות לכך: האו"ם, רוסיה, צרפת, סין והודו.
- לפיכך, אם ישראל אינה רוצה להביא למשבר הומניטרי או לקריסת הרש"פ עליה לבנות את הסולם אשר יאפשר את הירידה מן העץ שעליו טיפסו כל הצדדים.

למה זה חשוב? למה עכשיו?

- בין החברות בקווארטט, המובילות את הקואליציה הבין-לאומית, אין תפיסה ברורה ביחס למושא הדרישות:
 - ארה"ב מכוונת דרישותיה כלפי "החמאס" ומפעילה את הסנקציות שלה על הרש"פ בשל שליטת החמאס בממשלת הרשות (ר' הצעת חוק בקונגרס האמריקאי להקפאת הסיוע לרש"פ באתר AIPAC);
 - האיחוד האירופאי מכוון את דרישותיו כלפי "ממשלת הרש"פ". קרי, עמידה של הממשלה בדרישות אלה תביא להסרת הסנקציות של מדינות אירופה (ר' הודעת מועצת שרי החוץ של האיחוד האירופי, 10/4/06);
 - האו"ם ורוסיה קראו למדינות העולם שלא להקפיא את הסיוע לרש"פ (ר' אלחיאית אלג'דידה, 1/3/06; אלחיאית, 9/2/06);
- גם ישראל אינה מציגה עמדה ברורה בסוגיה זו (ר' הודעת דובר משרד החוץ, 22/3/06), ומתייחסת חליפות ל"חמאס" ול"ממשלת החמאס".
- בהקשר זה נראה שהפסקת חברותם של שרי החמאס בתנועת החמאס עשויה להיות צעד ראשון להכשרת הקרקע למתן מענה לסף שמציב האיחוד האירופאי.
- מענה כזה עשוי להביא לחידוש הסיוע האירופאי ולפיצול בקואליציה הבין-לאומית.

כיווני חשיבה ופעולה

- האם ישראל רוצה "ללכת עם החמאס עד הסוף"? – אם כן, עליה לתבוע מתנועת החמאס לעמוד בשלוש הדרישות במפורש ולא להסתפק בהצרת ממשלת החמאס.

מוגש מטעם:

Copyright © 2006 The Re'ut Institute

מצד אחד, יש להניח שהשגת יעד זה תחייב משבר כלכלי חריף ברש"פ ואולי אף משבר פוליטי עד כדי נפילת השלטון המרכזי ברש"פ. מצד שני, ככל שיחריף המשבר הכלכלי צפויה הקואליציה הבין-לאומית להיסדק. האם ישראל מוכנה לקחת חלק בפשרה שתושג עם ממשלת החמאס? – הפשרה תהיה שתנועת החמאס תישאר נאמנה לאידיאולוגיה שלה אך ממשלת החמאס תקבל את שלוש הדרישות במפורש או במשתמע. מצד אחד, נכונות כזו לפשרה עלולה למנוע את המשבר ההומניטרי ברש"פ או את נפילת ממשלת החמאס. מצד שני, נכונות כזו עלולה להביא את ישראל להתנהל מול ממשלה שמכהנים בה א-זהאר, הנייה ודומיהם.

למקורות נוספים ראו אתר מכון ראות www.reut-institute.org וכן אתר מכון ראות בסוגיית אתגר ההתנהלות הישראלית מול החמאס – www.reut2006.info/hamas.

בנוגע לסוגיה זו ראו: "ממי דורשים להכיר בישראל"; "אי העברת הכספים לא תכופף את הרש"פ בשליטת חמאס"; "האם ואיך ישראל רוצה להפיל את החמאס?"; "סנוניות ראשונות מבשרות את פירוק הרש"פ?"; "האם יש קואליציה בינ"ל נגד הרש"פ" (20/3/06) "הרש"פ בהנהגת חמאס – משותף לכתובת" (7/3/06); "תנועת החמאס והתהליך המדיני" (24/1/06); "עד מתי ילך החמאס עם וירגיש בלי" (24/5/05).

.וף

מוגש מטעם:

מכון ראות מחוון למדיניות
The Re'ut Institute from Vision to Policy